

være mig tilladt at lægge det ærede Medlem for Sors (Alberti) paa Sinde. Det er i mine Tanker haardt efter alle de Trin, som denne Sag har gennemgaaet, at det ærede Medlem her vil staae op og med saa overordentlig stor Styrke frembrage Dnskeligheden af den civile Retspleies Reform i Sammenligning med den criminelle Retspleies og for Alvor siger os, at det er Theoretikere fra 1830 og 40, der ville gennemføre disse democratistiske Reforme, men at det nu, da Folket er frit og selvstaendigt, og den personlige Frihed er sikret, intet Videre har at betyde, om Nævninger og Offentlighed og Mundtlighed i Retspleien gennemføres. Den Tale er noget af det meest Forbausende, jeg endnu har hørt i den Tid, jeg har siddet i Rigsdagen. Hvis det, at den Anklagede kun kan dømmes af retslærde Dommere i Forening med hans Medborgere, virkelig er Theori og ikke et recent sundt praktist Frihedsspørgsmaal, og hvis det, at Undersøgelsen friggjøres for de bunne Bewilsregler, den skriftlige inquisitoriske Processform, og der istedetfor gives en mundtlig og offentlig Anklageproces, ikke erkjendes i en høiere Grad at betrygge den personlige Frihed end alle de Love tilsammen, der hidtil ere givne, saa maae Begreberne om personlig Frihed og Sikkerhed i en mærkelig Grad være forvirrede. Der er den Dag idag en ligesaa stor Trang til en Reform, der betrygger den personlige Frihed, som da Grundloven blev givet, men det ærede Medlem har intet Die derfor.

Naar de ærede Herrer stille den civile Retspleie paa denne Maade ved Siden af den criminelle og sige: „Den civile Proces kan vare længe og være dyr“, da synes de for Alvor at mene, at det er ligesaa haardt for den, der har saadanne Sorger i en saadan privat Sag, som for den Anklagede, der fængslet sidder og venter paa Dommen og maaskee sidder i langt længere Tid, end Samsfundets Vel kræver det! En saadan Tale er i mine Tanker en forfærdelig Misbrug af Ord; det ærede Medlem kan ikke for Alvor stille de to Ting, Pungen og Frihedsberøvelsen, sammen. Men der er dernæst et andet Punkt. Naar vi have visse Bewilsregler i de civile Sager, saa staaer dette i Forbindelse med, at den

Enkelte dog i Reglen forud kan afværge Ulemperne derved; og i den private Sag er Parten fuldkommen Herre over sin Sag, saa at han selv kan virke til en hurtigere Procedure. Og skjøndt det ganske vist vilde være godt, ikke blot at have Offentlighed, som vi jo have, men ogsaa Mundtlighed i civile Sager, maae de ærede Herrer dog vel erindre, at hvorledes man end indretter den civile Retspleie — vi have prøvet det ved Sø- og Handelsretten — vil dog en ikke ringe Deel af Forhandlingerne være at føre skriftligt. Med det fulde Herredømme over Sagen, der findes i den civile Proces, er hele Forholdet af en ganske anden Natur end den Stilling, som den Anklagede indtager under den criminelle Sags Behandling. Under den bør Alt gaae ud paa at sikre, at den Anklagede bliver behandlet paa den skaansomste Maade under de meest betryggende Former, hvor Alt kommer til at samvirke til, at Sandheden kommer for Lyset. Staten skal ikke falde over den Anklagede og tilfidesætte de Rettigheder, som Enhver maa have, der stilles som Anklaget; Undet, der tilføies, maa ikke være større, end hvad Statens Tary gjør absolut nødvendigt, for at den virkelig Skyldige kan rammes. Dersom den høitærede Minister havde svaret saaledes til mit Forslag: Jeg forpligter mig til i næste Samling, dersom jeg er Justitsminister til den Tid, at forelægge et saadant Forslag tilligemed de Forslag, som knytte sig dertil, saa vilde jeg have betragtet Sagen heelt anderledes, end jeg nu gjør det. Men naar den høitærede Minister ikke lover mig, men truer mig med en Commission, der skal sammenblende de to Spørgsmaal om den civile og den criminelle Retspleie, seer jeg ikke Andet deri end et Middel til at friggjøre sig i længere Tid for denne Sag, og jeg kan derfor, saaledes som den nu staaer, ikke Andet end bede ærede Medlemmer om at stemme for dens Overgang til anden Behandling. Jeg venter som sagt ikke, at den gaaer længere end ind i Landsstinget, og kan jeg opnaae dette, saa har jeg opnaaet — jeg gjentager, hvad jeg tidligere har sagt —, at Folkethinget har gjort det, som det lige stod i Begreb med at gjøre i sin Tid, nemlig at stemme over sit Udbalgs, Fleertals- og Mindretals, Forslag, thi jeg har antaget,